

MESLEKİ TÜRK MÜZİĞİ VE BATI MÜZİĞİ EĞİTİMİ ALMAKTA OLAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN NAMUSA İLİŞKİN TUTUMLARI

Öğr. Gör. Tarkan Yazıcı
D. Ü. Devlet Konservatuvarı
yazicitarkan@gmail.com

Öğr. Gör. Şefika İzgi Topalak
KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi
sefikat@gmail.com

Özet

Namus; Türkiye’de birçok kadının yaşamını ve yaşam biçimini etkileyen, ölüme neden olabilen önemli bir kavramdır. Bu kavramın sadece “kadın ve kadın cinselliği” ile eş tutulmaması kuşkusuz değişimi simgelemekte, geleceğe taşımakta ve topluma yaymakta olan üniversite öğrencileri ile gerçekleşecektir. Araştırma konusunun çalışma grubu ile hiç çalışılmamış olması bu bakımdan önem kazanmaktadır. Çünkü çalışma grubu, “sanatçı-egitimci” bireyler olarak toplum yapısının değişmesinde ve olgunlaşmasında etkin görevlere sahip olacaktır. Araştırma; 2013-2014 eğitim-öğretim yılında farklı üniversitelerde mesleki Türk Müziği ve batı müziği eğitimi almakta olan 104 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Öğrenci tutumlarının saptanması ve değerlendirilmesi amacıyla Ruşen Işık ve Nuray Sakallı Uğurlu (2009) tarafından hazırlanan “Namusa İlişkin Tutumlar Ölçeği (NTÖ)” kullanılmıştır. Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlar (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır. İki çalışma grubuna ait niceliksel verilerin karşılaştırılmasında t-testi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular; erkek katılımcıların kadın katılımcılardan; mesleki Türk Müziği eğitimi alan öğrencilerinin de mesleki batı müziği eğitimi alan öğrencilerden daha düşük puanlar aldığını göstermiştir.

Anahtar Sözcükler: Müzik, mesleki müzik eğitimi, namus, tutum.

ATTITUDES OF THE UNIVERSITY STUDENTS STUDYING VOCATIONAL TURKISH MUSIC AND WESTERN MUSIC TOWARD HONOR

Abstract

Honor is an important concept that can affect lives and life-styles of many women, even end up with death case in Turkey. No consideration of this concept just as equal to “women and women sexuality” will be realised by university students who doubtlessly symbolise “change”, convey it to the future and spread it among society. The fact that the research subject has never been studied with the study group gains more importance, because the group will assume active mission on the changing and maturing of society pattern as “artist-educator” individuals. The research has been carried out with 104 students studying vocational Turkish music and western music at different universities in 2013-2014 academic year. Attitudes toward Honor Scale (AHS), prepared by Ruşen Işık and Nuray Sakallı Uğurlu (2009) has been used for the purpose of determination and evaluation of students' attitudes. Defining statistical methods (number, percentage, average, standard deviation) have been used while evaluating data. T-test has been used in comparing quantitative data that belong to two study groups. Findings out of the research have shown that male participants and the students with vocational Turkish music training got lower points than female participants and those with vocational western music.

Key Words: Music, vocational music training, honor, attitude.

GİRİŞ

Namus genel olarak bir ailenin ya da bir bireyin sosyal itibarı ile ilişkilendirilse de Türkiye’de genellikle cinsel saflık ile eş değer tutulmaktadır. Kadının cinselliği olarak ele alınabilecek davranışlar ise sadece cinsel birleşme değil giyiniş tarzı, karşı cinsle el ele tutuşma, radyoda bir erkek için şarkı isteme, öpüşme ve flörtleşme gibi çok çeşitli davranışları içerebilmektedir. Kadın, cinsel davranışlarını kontrol ederek sadece kendi namusu hakkında değil ailesinin namusu ve şerefi hakkında da topluma bilgi vermektedir. Başka bir ifade ile bir ailenin ya da erkeğin namusu aile içindeki kadınların cinsel içerikli davranışları ile oldukça ilişkili olarak algılanmaktadır. Bu durumda bir kadın kendi namusunu korurken ailesinin namusuna da söz getirmemek için çabalamaktadır. Kısacası, namus kavramı kadın cinselliğinin kontrol altında tutulmaya çalışılarak anlamlandırılmaktadır. Kadının evlenmeden önceki yükümlülüğü herhangi bir cinsel içerikli davranışta bulunmamak iken, kadın evlendikten sonra cinselliğini yalnızca kocasına sunmakla yükümlüdür. Diğer cinsel içerikli ilişkilerin tümü namusun kirlenmesi anlamına gelmektedir. Hatta küçük ve kapalı toplumlarda, radyoda aşk şarkısı istemek ve çarşıda yalnız başına dolaşmak gibi davranışlar bile kadının “safılığı” ile ilgilidir (Işık ve Sakallı Uğurlu, 2009).

“Namus” kavramının tanımlanmasını zorlaştıran bazı etkenler bulunmaktadır. Bu etkenler şu şekilde sıralanabilir (Bağlı, 2008):

- Kavram ahlaki bir boyut içermekte, kendini bireye ve topluma dayatmaktadır,
- Hem toplumsal olarak algılanmakta hem de kişiselleşebilmektedir,
- Kavram olarak toplumdan topluma değişmektedir,
- Her iki cins için geçerli olsa da erkek egemen bir toplumda, kadının bedeni-teni olarak kabul edilmektedir.

Pervizat’a göre (2005) böyle bir durumda kirlenen yalnızca kadının değil, ailenin erkek üyelerinin ve tüm ailenin namusudur. Namusu kirlenmiş (!) bir kadının ailesi toplum içinde küçük düşebilmekte ve utanç içinde yaşadıkları düşünülebilmektedir. Dolayısıyla, namusun korunması adına kadına ve erkeğe düşen görevler farklıdır; “namuslu” kadın cinsel saflığını korurken “namuslu” erkek kadın akrabalarının cinsel saflığını korur ve diğer erkeklerin “namusuna el uzatmaz.” Koçtürk’e göre (1992) erkekleri kadınların “namus”unu korumak ile sorumlu tutan namus etiğinin altında yatan inanç, ataerkil sistem içinde iffetlerini korumaları konusunda kadınlara güvenilemeyeceği inancıdır. Bu anlayışla, özellikle namusa daha fazla önem verilen erkek egemen toplumlarda kadınların sosyal ilişkileri kısıtlanarak ailenin namusunun korunmaya çalışıldığı görülebilmektedir (Aktaran; Işık ve Sakallı Uğurlu, 2009).

Birçok dilde ve kültürde “namus” kavramı benzer anlamlar içerse de, özellikle ataerkil toplumlarda “kadın ve kadın cinselliği” olarak net bir biçimde algılanıp, yorumlanmaktadır. Ülkemizde; “namus” kavramı kadın için “cinsel saflık”; erkek için ise “delikanlılık” olarak anlamlandırılmaktadır. Erenoğlu’na göre (2008) ataerkil toplumlarda namus kavramının içeriğini cinsel davranışlara ilişkin gelenek ve göreneklerin belirlediğini görmekteyiz. Buna göre, cinsel saflığı korumak, kadına düşen sorumlulardan birisidir. Kadın saflığını evlenmeden önce herkese karşı korumalıdır. Evlendikten sonra ise cinselliğini sadece kocasına sunmak zorundadır. Bunun dışındaki her cinsel eylem namussuzluk sayılmakta ve cinayetler devreye girmektedir. Ataerkil toplumlarda kadının iffeti, erkeğin namusu ve şerefi sayılmaktadır. Kadınlar, bu yapı içerisinde düşük bir statüye sahiptir. Böylece kadının cinselliğine aşırı derecede bir değer atfedilmiştir.

Başka toplumlarda olduğu gibi ülkemizde de işlenen kadın cinayetlerinin başlıca gerekçelerinden birisi “namus” kavramıyla ilişkilidir. Türk Dil Kurumu Arapça kökenli bu kavramı, “bir toplum içinde ahlak kurallarına ve toplumsal değerlere bağlılık, iffet, dürüstlük, doğruluk” şeklinde tanımlamaktadır. Bu tanım, kişiyi bazı ahlak kuralları ile kuşatmakta ve sınırlamaktadır. “Namus” kavramı tek başına cinayeti gerektirmiyor ve bunu zorunlu kılmıyor gibi görünse de; işlenen cinayetler, çeşitli kültürlerde bazen bir ritüel olarak namus kavramına yüklenmektedir. Ülkemizde de “namus” kavramı özellikle cinayet ve kanla birlikte düşünülmekte, namus hakkında olumlu bir cümle bile kurulamamaktadır (Çetin, 2012).

İşlenen cinayetlerin temelinde toplumsal cinsiyet ayrımcılığı bulunmaktadır. Namus, bir taraftan dürüstlük-doğruluk olarak savunulurken diğer taraftan da “kadın erkeğin namusudur” biçiminde düşünülmektedir. Bunun sonucunda ise kadınlar yaşamlarının sınırlandırılmasına, toplumun kendilerinden beklediği gibi davranmaya-

yaşamaya, karşı çıktıklarında ise çeşitli yöntemlerle cezalandırılmaya, insan hakları ihlaline, şiddet gibi olumsuzluklara mahkûm edilmektedir.

Toplumda kadın olmak; her şeyden önce değer sistemleri içinde kurulmaktadır. Kadınlık; kadının biyolojik varlığı değil, onun simgesel dünyadaki anlamıdır. Kadının simgesel dünyadaki anlamı ise “annelik”tir. Annenin görevi de; baba soyunun devam edebilmesi için çocuk yapmak ve çocuğa baba tarafının değerlerini aktarmaktır (Cournut, 2001).

Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı; “çalışma yaşamında, sağlık hizmetlerine erişebilmede, sosyal-siyasal yaşamda temel hakların kullanımında kadına yönelik eşitsizlikler” olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadın, cinsiyetinden dolayı doğum öncesinden başlayarak yaşamın her döneminde gittikçe artan dozlarda ayrımcılığa maruz kalabilmektedirler. Kadınlar, kamusal alana katılma olanakları olan eğitim ve iş yaşamında olduğu gibi özel yaşamlarında da her türlü engellemeler, kısıtlamalar, ayrımcılıklar ve hatta cezalandırmalarla karşılaşabilmektedirler. “Namus” a aykırı davranışlar olarak nitelendirilen, gülmek, uygun giyinmemek, birini sevmek, evlilik öncesi cinsel ilişki yaşamak, kızın sevdiği birine kaçması gibi durumlarda her türlü ceza yöntemine başvurulabilmektedir. Cinsiyete dayalı namus anlayışına bağlı olarak gelişen bu davranışlar namus cinayetleri ile sonuçlanabilmektedir. Bu durum kadınların bağımsız birer birey ve yaşamları üzerinde söz sahibi olmalarını engelleyen önemli bir sorundur (Gürsoy, 2009).

Namusa ilişkin tutumları nedenleriyle kadına şiddet uygulayan erkekler, kendi kişisel şiddet yeteneklerini sergilemeye önem vermektedirler. Çünkü “Şiddet, şiddeti doğurur!” eğilimi, erkeğin psikolojik yapısından çoksosyal etkileşiminden kaynaklanmaktadır (Riches, 1989). Bir insanın başka insanların sosyal yargı, tutum ve fikirlerinden etkilenmesi sonucunda kendi tutum, fikir ve yargılarında oluşan değişiklikler (Arkonaç, 2005) olarak tanımlanan sosyal etki; bir/birden çok kişinin bilinçli/bilinçsiz olarak bir diğer kişi/kişilerin herhangi sosyal, ekonomik, politik bir konuda duygu, düşünce ve davranışlarını değiştirme işlemi olarak da ifade edilmektedir (Sakallı, 2001).

Zamanla toplumsal bir davranış halini alabilen sosyal etkileşimler, müzikten etkilenebilmektedir. Çünkü müzik, ideolojileri yayma, gelenekleri yeni nesillere aktarma, toplumsal statüleri belli etme gibi işlevlere sahiptir. Platon da (2005, 117) müziğin önemini “Devlet” adlı eserinde şöyle ifade etmiştir: “Gençler bir sağlık ülkesinde yaşıyormuş gibi her şeyden yarar görsünler, güzel yapıtlardan gözlerine veya kulaklarına değen her şey, dünyanın en güzel ülkesinden sağlık getiren bir rüzgâr gibi, onları diriltsin, ta çocukluktan güzeli sevmeye, güzele benzemeye, güzelle uyum içinde yaşamaya doğru onları usulca götürsün. Bu nedenlerden dolayı müzikle eğitim en üstün eğitimidir, çünkü ritim ve uyum, ruhun ta içine girer ve onu uyumlu kılar.”

Birey, tüm sanat eğitimi dalları arasında insan ruhu üzerinde en derin etkiyi bırakan eğitim dalı olan, en temel amacı insan zekâsını ve yeteneğini en üst düzeye ulaştırmak olan müzik eğitimi sayesinde daha özgür düşünmeye, yaşamı daha iyi anlamaya, daha hoşgörülü olmaya, kazandığı müziksel davranışlar ile birlikte gelişerek güzel değerlere sahip olmaya ve çevresini güzelleştirmek için çaba harcamaya başlamaktadır. Yazıcı ve İzgi Topalak’a göre (2013b) müzik eğitimi yalnızca çocukların ya da gençlerin değil, aynı zamanda yetişkinlerin de sosyal ve kültürel yapısını etkilemekte, kendilerinden daha emin ve daha özgüvenli bireyler olmalarını sağlamaktadır. Çünkü birey müzik eğitimi sayesinde olaylara, fikirlere, kurallara, davranışlara, nesnelere farklı bakabilmektedir (Yazıcı ve İzgi Topalak, 2013a). Ayrıca ruhu aydınlanmakta, kendisini ve hayatı farklı algılamakta, kafasındaki kalıpları kırarak dünyaya daha geniş bir açıdan bakabilmekte, bunun sonucunda da daha iyi algılamaya, düşünmeye, eleştirmeye, empati kurmaya ve yorum yapmaya başlamaktadır (Yazıcı, 2009).

Fisher’e göre (1974) kendi potansiyelinin ya da farklılıklarının farkında olan bir insan bireysel yaşamından kopup, bireyselliğini toplumsallaştırmak, çevresini keşfetmek ister. Bu isteğine de ancak başkalarının yaşantılarında kendi yaşantısının da olabileceğini görüp onları kendisinin kılmakla varabileceğini sezer. Ayrıca yaşamını en iyi biçimde düzenlemek, sürdürmek, geliştirmek ve yetkinleştirmek için günlük “yaşam bilgisinin” ötesinde, hem “doğruyu ve tutarlıyı”, hem “yararlı ve kullanışlıyı”, hem de “özgünü ve güzeli” aramak olan bireyin, tüm bu süreçte en önemli dayanağı bireysel-toplumsal-kültürel-ekonomik-egitimsel işgörüleriyle müzik eğitimi olacaktır (Uçan, 2005).

Tüm dünyada, eğitimde gittikçe daha çok önem kazanan kavram ve uygulamalardan biri olan ve bireyleri bedensel, bilişsel, duyuşsal, devinişsel yönleriyle birer bütün halinde en uygun ve ileri düzeyde yetiştirmeyi amaçlayan müzik eğitimi; bireylerin yapıcı, yaratıcı, üretici, koruyucu, geliştirici, taşıyıcı ve sağlıklı birer tüketici olmalarını öngörmekte; her birinin uyumlu, doyumlu ve güvenli olmalarını amaçlamaktadır. Bu sayede birey, içinde yaşanan gerçekliği bütünüyle yeterince algılama, anlama, betimleme, açıklama, yorumlama, değerlendirme, denetleme, değiştirme ve geliştirme becerisine sahip olacak (Uçan, 2005) ve çevresi ile daha iyi iletişimde bulunacaktır (Uçan, 1997).

Bu araştırmada; mesleki Türk Müziği ve batı müziği eğitimi alan üniversite öğrencilerinin “namusa ilişkin tutumları”nın cinsiyet ve bölüm değişkenlerine göre saptanarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çünkü toplumumuzda yaşanan kültürel değişimle yakından ilgili olan namus kavramı, namusun algılanış biçimi, namus adına işlenen cinayetler tartışılmaya başlanmış olsa da; konuyla ilgili bilimsel çalışmaların azlığı dikkat çekmektedir. Kültürel değişimin en temel ögesi kuşkusuz üniversite öğrencileridir. Çalışma grubunun “sanatçı-öğretici” bireyler olarak toplum yapısının değişmesinde ve olgunlaşmasında etkin görevlere sahip olacağı düşünüldüğünde, araştırma konusunun çalışma grubu ile hiç çalışılmamış olması önem kazanmaktadır.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, araştırmada kullanılan veri toplama araçları ve veri analizleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Araştırma, betimsel bir araştırmadır. Mesleki Türk Müziği ve batı müziği eğitimi almakta olan üniversite öğrencilerinin “namus” a ilişkin tutumlarının saptanabilmesi ve değerlendirilmesi amacıyla, tarama yöntemi seçilmiştir. Araştırmacılar, elde edilen nicel verilerin istatistiksel çözümlenmesi doğrultusunda araştırma konusunun genel bir görünümünü elde edebilmek için anket yöntemi ile örnekleme ulaşılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma; 2013-2014 eğitim-öğretim yılında farklı üniversitelerde mesleki Türk Müziği ve batı müziği eğitimi almakta olan 104 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin % 47,1’i kadın (n=49), % 52,9’sı erkektir (n=55). Katılımcıların % 50,0’si mesleki Türk Müziği (n=52), % 50,0’u mesleki batı müziği (n=52) eğitimi almaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada; mesleki Türk Müziği ve batı müziği eğitimi alan üniversite öğrencilerinin namusa ilişkin tutumlarının saptanması ve değerlendirilmesi amacıyla Ruşen Işık ve Nuray Sakallı Uğurlu (2009) tarafından hazırlanan “Namusa İlişkin Tutumlar Ölçeği (NTÖ)” kullanılmıştır. Aşağıda araştırmada kullanılan ölçme aracıyla ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Namusa İlişkin Tutumlar Ölçeği (NTÖ): Bu ölçek; namusun bakirelik, evlilik dışı cinsellik, kadın özgürlüğünün sınırlandırılması, kadının kontrol altında tutulması, kadın namusunun erkek namusuyla ilintisi, bekâretin kadınlarla ilişkilendirilmesi, kadın namusunun erkek akrabalar tarafından korunması ve namusun toplum yapısı ile ilgisi gibi çeşitli konuları kapsayacak şekilde 37 maddeden oluşturulmuş; cümle düzgünlüğü, anlam bütünlüğü, maddelerin tek anlam içermesi, madde uzunluğu, olumlu-olumsuz madde sayısı ve kapsam geçerliği düşünülerek tüm maddeler üzerinde çalışılmış ve bu 37 madde ile toplanan verilerle yapılan analizler sonucunda 14 maddeye indirilmiştir.

Katılımcılardan her bir madde ile ne derecede hemfikir olduklarını 6 dereceli Likert tipindeki ölçekte belirtmeleri istenmiştir. Bu ölçekte 1 “hiç katılmıyorum”, 6 ise “çok katılıyorum” anlamındadır. Ölçekte orta nokta bulunmamaktadır. Katılımcılar katılmıyorum ya da katılıyorum derecelemelerinden birini seçmeleri sağlanmıştır. Ölçekten elde edilen yüksek puanlar namus adına kadına uygulanan şiddete ilişkin olumlu tutumu yansıtmaktadır (Işık ve Sakallı Uğurlu, 2009, 18).

Namusa İlişkin Tutumlar Ölçeği'nin (NTÖ) Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Madde-Toplam Korelasyonlar: Maddeler ile faktör toplamı arasındaki korelasyonlar .59 ile .80 arasında bulunmuştur. Madde-toplam korelasyonunun en az.30 üzerinde olması beklentisine göre bu çalışmada bulunan korelasyon katsayıları madde analizi sürecinde kabul edilen düzeydedir. Diğer bir deyişle, elde edilen katsayılar söz konusu ölçülen yapının öngörüldüğü gibi homojen olduğunu kanıtlamaktadır ve geçerliğinin olduğuna işaret etmektedir.

Faktör Yapısı: NTÖ'nün yapı ve kapsam geçerliğini incelemek amacı ile betimleyici faktör analizi uygulanmıştır. 37 maddelik ölçek ile yapılan ilk faktör analizi için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett test incelenmiştir. KMO katsayısı .60'dan yüksek olduğu (.95) ve Barlett testi sonucu 3994.778 ($p < .000$) anlamlı çıktığından faktör analizi yapılabilmesinde bir sorun olmadığı kararına varılmıştır. İlk analizlerde ortaya çıkan birer maddelik faktörler, ortak faktör yükleri, özdeğerleri değerlendirilerek yapılan faktör analizi tekrarları sonucunda tek faktörlü bir yapının namusa ilişkin tutumları açıklayabileceği görülmüştür. Yapılan bu son faktör analizi sonucunda oluşan tek faktörlü yapı toplam varyasyonun % 56.53'ünü açıklamaktadır (Özdeğer= 7.91). Bu tek faktörlü yapının namusun bekâret, evlilik dışı cinsellik, toplumsal yapı, erkek namusunun kadın namusuyla ilişkili oluşu, ailenin kadın namusunu denetlemesi, kadınların özgürlüğünün sınırlandırılması ile ilintili olduğunu içeren maddeleri bünyesinde toplamaktadır. Elde edilen tek faktörün maddeleri, özdeğeri, açıkladığı varyans, madde-toplam korelasyonları ve Cronbach Alfa içtutarlık katsayısı verilmektedir. Faktör yükleri .65 ile .84 arasında değişmektedir ve 6 madde ters yönlü olarak bulunmuştur.Sonuç olarak, yapılan bu faktör analizi gözlenen maddelerin altta yatan yapıyla ilişkili olduğunu göstermiştir. Bu bilgiler hem yapı hem de kapsam geçerliği hakkında bir gösterge olarak ele alınmıştır.

Doğrulayıcı Faktör Analizi: NTÖ'nün açıklayıcı faktör analizi sonuçlarının gösterdiği tek faktör yapısını doğrulamak amacıyla katılımcılardan elde edilen verilerin kovaryans matrisi kullanılarak doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. LISREL 8.30 programı kullanılarak yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda uyum indeksi sonuçlarının model için iyi destek sağlamadığı görülmüştür [$\chi^2(77, N = 351) = 369.18, p < .001, RMSEA = .104, GFI = .869, AGFI = .821, CFI = .97, NNFI = .965$]. Modifikasyon indeksleri 2 ayrı madde çiftinin hata kovaryanslarının birbirlerine bağlanmasının model uyumunu artıracaklarını önermiştir. Bu madde çiftleri, “evlilik öncesi cinsel ilişkiye girmenin kadının namusu ile ilişkili olmadığını düşünüyorum” ve “bence bekâret kadının namusunun simgesi değildir” ile “kadınların cinsel hayatlarının aileleri tarafından takip edilmesinin kadınların hatalar yapıp namuslarını kirletmelerini önleyebileceği kanısındayım” ve “bir kadının namusunun ailesi tarafından korunması gerektiğini düşünüyorum”dur. Bu madde çiftlerinin anlamsal olarak birbirleriyle yakından ilişkili olduğu görüldüğünden modifikasyon indeksleri verileri doğrultusunda önerilen modifikasyonlar yapılmış ve model için destek sağlandığı görülmüştür [$\chi^2(75, N = 351) = 273.61, p < .001, RMSEA = .087, GFI = .90, AGFI = .859, CFI = .937, NNFI = .923$].Madde yükleri .30 ile .62 arasında bulunmuştur (Işık ve Sakallı Uğurlu, 2009, 19-20).

Verilerin Analizi

Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlar (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki farkı t-testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular % 95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiş, ölçeğin güvenirliliği 0,824 olarak çok yüksek bulunmuştur.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılanlardan ölçekler yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

Tablo 1: Namusa Yönelik Tutum

	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Namusa Yönelik Tutum	104	2,474	0,942	1,000	5,330

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Namusa yönelik tutum” düzeyinin (2,474 ± 0,942) olarak düşük bulunması, namusa yönelik olumsuz tutumun zayıf olması yönünde olumlu bir sonuçtur.

Tablo 2: Namusa Yönelik Tutumun Bölüme Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Bekâretin sadece kadınlarla ilişkilendirilmesi beni rahatsız ediyor*	Batı Müziği	52	1,870	1,387	-1,480	0,142
	Türk Müziği	52	2,350	1,888		
Bir kadının namusunun ailesi tarafından korunması gerektiğini düşünüyorum	Batı Müziği	52	1,790	1,210	-2,795	0,006
	Türk Müziği	52	2,710	2,052		
Namus kavramının kadın özgürlüğünü sınırladığına inanıyorum*	Batı Müziği	52	4,880	1,555	5,903	0,000
	Türk Müziği	52	2,770	2,064		
Bakire olmayan bir kız namusunu kaybetmiştir	Batı Müziği	52	1,600	0,975	-2,991	0,004
	Türk Müziği	52	2,580	2,154		
Kadınların cinsel hayatlarının aileleri tarafından takip edilmesinin kadınların hatalar yapıp namuslarını kirletmelerini önleyebileceği kanısındayım	Batı Müziği	52	1,690	1,076	-2,624	0,011
	Türk Müziği	52	2,730	2,643		
Namus adı altında kadınların sosyal ilişkilerinin kısıtlanmasını haksızlık olarak görüyorum*	Batı Müziği	52	2,080	1,250	-0,064	0,949
	Türk Müziği	52	2,100	1,763		
Erkek akrabaların bir kadının namusuna karışmamaları gerektiğine inanıyorum	Batı Müziği	52	2,100	1,432	-4,402	0,000
	Türk Müziği	52	3,750	2,300		
Namusun korunması için kadınların bekâretlerinin kontrol altında tutulmasını destekliyorum	Batı Müziği	52	1,920	1,234	-1,297	0,198
	Türk Müziği	52	2,330	1,876		
Kadınlar kendi hareketlerinden sorumludur, bu nedenle ağabey ve babaların kızların namusuna karışmaması gerektiğini düşünüyorum*	Batı Müziği	52	3,060	1,914	-0,881	0,380
	Türk Müziği	52	3,400	2,089		
Namusun kadının cinsel saflığıyla ilişkili olduğunu düşünüyorum	Batı Müziği	52	3,420	1,177	1,765	0,081
	Türk Müziği	52	2,850	2,043		
Erkek namusunun kızlarının ve eşlerinin namusuyla ilişkili olmasını doğru buluyorum	Batı Müziği	52	2,380	1,331	-0,943	0,349
	Türk Müziği	52	2,710	2,117		
Bence bekâret kadın namusunun simgesi değildir*	Batı Müziği	52	2,690	1,639	1,115	0,267
	Türk Müziği	52	2,290	2,032		
Evlilik öncesi cinsel ilişkiye girmemiş bir kız namusludur	Batı Müziği	52	2,040	1,137	-2,371	0,020
	Türk Müziği	52	2,830	2,112		
Kadının namusunun erkek akrabalar tarafından korunmasının gerekli olduğuna inanıyorum	Batı Müziği	52	1,900	0,995	0,614	0,541
	Türk Müziği	52	1,750	1,507		
Kadını kontrol etmek için namusun kullanılmasının gerekli olduğunu düşünüyorum	Batı Müziği	52	1,960	1,009	1,185	0,239
	Türk Müziği	52	1,690	1,292		
Namusa Yönelik Tutum	Batı Müziği	52	2,359	0,755	-	0,216
	Türk Müziği	52	2,589	1,094	1,245	

*Ters yönlü maddeler: Madde-toplam korelasyonları ters yönlü maddeler ters çevrilerek kodlandıktan sonra hesaplandığından dolayı negatif değer gözükmemektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Bir kadının namusunun ailesi tarafından korunması gerektiğini düşünüyorum” puanları ortalamalarının bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur (t=-2.795; p=0.006<0,05). Mesleki Türk müziği eğitimi alan öğrencilerin “Bir kadının namusunun ailesi

tarafından korunması gerektiğini düşünüyorum puanlarının ($x=2,710$), mesleki batı müziği eğitimi alan öğrencilerin puanlarından ($x=1,790$) yüksek bulunması, kadının aile baskısına maruz kaldığını/kalabildiğini göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Namus kavramının kadın özgürlüğünü sınırladığına inanıyorum” puanları ortalamalarının bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=5.903$; $p=0.000<0,05$). Mesleki batı müziği eğitimi alan öğrencilerin “Namus kavramının kadın özgürlüğünü sınırladığına inanıyorum” puanlarının ($x=4,880$), mesleki Türk müziği eğitimi alan öğrencilerin puanlarından ($x=2,770$) yüksek bulunması, mesleki batı müziği eğitimi alan öğrencilerin kadın özgürlüğünün “namus” kavramı altında kısıtlandığını düşünmediklerini göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Bakire olmayan bir kız namusunu kaybetmiştir” puanları ortalamalarının bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-2.991$; $p=0.004<0,05$). Mesleki Türk müziği eğitimi alan öğrencilerin “Bakire olmayan bir kız namusunu kaybetmiştir” puanlarının ($x=2,580$), mesleki batı müziği eğitimi alan öğrencilerin puanlarından ($x=1,600$) yüksek bulunması, “namus” kavramının “cinsel saflık” ile eş tutulduğunu göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Kadınların cinsel hayatlarının aileleri tarafından takip edilmesinin kadınların hatalar yapıp namuslarını kirletmelerini önleyebileceği kanısındayım” puanları ortalamalarının bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-2.624$; $p=0.011<0,05$). Mesleki Türk müziği eğitimi alan öğrencilerin “Kadınların cinsel hayatlarının aileleri tarafından takip edilmesinin kadınların hatalar yapıp namuslarını kirletmelerini önleyebileceği kanısındayım” puanlarının ($x=2,730$), mesleki batı müziği eğitimi alan öğrencilerin puanlarından ($x=1,690$) yüksek bulunması, iffetlerini korumaları konusunda kadınlara güvenilemediğini göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Erkek akrabaların bir kadının namusuna karışmamaları gerektiğine inanıyorum” puanları ortalamalarının bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-4.402$; $p=0.000<0,05$). Mesleki Türk müziği eğitimi alan öğrencilerin “Erkek akrabaların bir kadının namusuna karışmamaları gerektiğine inanıyorum” puanlarının ($x=3,750$), mesleki batı müziği eğitimi alan öğrencilerin puanlarından ($x=2,100$) yüksek bulunması, kadınların sosyal ilişkilerinin kısıtlanarak erkek akrabalar tarafından namusunun korunmaya çalışıldığını göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Evlilik öncesi cinsel ilişkiye girmemiş bir kız namusludur” puanları ortalamalarının bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-2.371$; $p=0.020<0,05$). Mesleki Türk müziği eğitimi alan öğrencilerin “Evlilik öncesi cinsel ilişkiye girmemiş bir kız namusludur” puanlarının ($x=2,830$), mesleki batı müziği eğitimi alan öğrencilerin puanlarından ($x=2,040$) yüksek bulunması, kadının biyolojik bir varlık olarak değil, simgesel bir varlık olarak kabul gördüğünü göstermektedir.

Bu bulgular; namus kavramı adı altında kadının cinselliğinin ailesi ve erkek akrabaları tarafından kontrol altında tutulmaya çalışılması, bekâretin kadının namusu kapsamında tabulaştırılması, kadınların sosyal ilişkilerinin ve özgürlüklerinin ailesi tarafından “namus” adı altında kısıtlanması yönünde olumsuz sonuçlardır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Bekâretin sadece kadınlarla ilişkilendirilmesi beni rahatsız ediyor, namus adı altında kadınların sosyal ilişkilerinin kısıtlanmasını haksızlık olarak görüyorum, namusun korunması için kadınların bekâretlerinin kontrol altında tutulmasını destekliyorum, kadınlar kendi hareketlerinden sorumludur, bu nedenle ağabey ve babaların kızların namusuna karışmaması gerektiğini düşünüyorum, namusun kadının cinsel saflığıyla ilişkili olduğunu düşünüyorum, erkek namusunun kızlarının ve eşlerinin namusuyla ilişkili olmasını doğru buluyorum, bence bekâret kadın namusunun simgesi değildir, kadının namusunun erkek akrabalar tarafından korunmasının gerekli olduğuna inanıyorum, kadını kontrol etmek için namusun

kullanılmasının gerekli olduğunu düşünüyorum, namusa yönelik tutum” puanları ortalamalarının bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 3: Namusa Yönelik Tutumun Cinsiyete Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Bekâretin sadece kadınlarla ilişkilendirilmesi beni rahatsız ediyor*	Kız	49	1,470	1,226	-3,926	0,000
	Erkek	55	2,670	1,806		
Bir kadının namusunun ailesi tarafından korunması gerektiğini düşünüyorum	Kız	49	1,730	1,483	-2,958	0,003
	Erkek	55	2,710	1,833		
Namus kavramının kadın özgürlüğünü sınırladığına inanıyorum*	Kız	49	4,270	2,109	2,034	0,045
	Erkek	55	3,440	2,044		
Bakire olmayan bir kız namusunu kaybetmiştir	Kız	49	1,650	1,535	-2,463	0,014
	Erkek	55	2,470	1,824		
Kadınların cinsel hayatlarının aileleri tarafından takip edilmesinin kadınların hatalar yapıp namuslarını kirletmelerini önleyebileceği kanısındayım	Kız	49	1,920	2,482	-1,366	0,175
	Erkek	55	2,470	1,608		
Namus adı altında kadınların sosyal ilişkilerinin kısıtlanmasını haksızlık olarak görüyorum*	Kız	49	1,760	1,347	-2,134	0,035
	Erkek	55	2,380	1,616		
Erkek akrabaların bir kadının namusuna karışmamaları gerektiğine inanıyorum	Kız	49	3,000	2,273	0,355	0,726
	Erkek	55	2,850	1,909		
Namusun korunması için kadınların bekâretlerinin kontrol altında tutulmasını destekliyorum	Kız	49	2,080	1,778	-0,261	0,795
	Erkek	55	2,160	1,424		
Kadınlar kendi hareketlerinden sorumludur, bu nedenle ağabey ve babaların kızların namusuna karışmaması gerektiğini düşünüyorum*	Kız	49	2,610	1,935	-3,097	0,003
	Erkek	55	3,780	1,912		
Namusun kadının cinsel saflığıyla ilişkili olduğunu düşünüyorum	Kız	49	3,220	1,723	0,512	0,610
	Erkek	55	3,050	1,660		
Erkek namusunun kızlarının ve eşlerinin namusuyla ilişkili olmasını doğru buluyorum	Kız	49	2,610	1,891	0,348	0,729
	Erkek	55	2,490	1,665		
Bence bekâret kadın namusunun simgesi değildir*	Kız	49	2,330	1,737	-0,852	0,396
	Erkek	55	2,640	1,947		
Evlilik öncesi cinsel ilişkiye girmemiş bir kız namusludur	Kız	49	2,350	1,702	-0,474	0,636
	Erkek	55	2,510	1,773		
Kadının namusunun erkek akrabalar tarafından korunmasının gerekli olduğuna inanıyorum	Kız	49	1,630	1,074	-1,478	0,143
	Erkek	55	2,000	1,414		
Kadını kontrol etmek için namusun kullanılmasının gerekli olduğunu düşünüyorum	Kız	49	1,590	0,977	-1,976	0,051
	Erkek	55	2,040	1,276		
Namusa Yönelik Tutum	Kız	49	2,282	0,818	-1,990	0,047
	Erkek	55	2,645	1,018		

*Ters yönlü maddeler: Madde-toplam korelasyonları ters yönlü maddeler ters çevrilerek kodlandıktan sonra hesaplandığından dolayı negatif değer gözükmemektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Bekâretin sadece kadınlarla ilişkilendirilmesi beni rahatsız ediyor” puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-3.926$; $p=0.000<0,05$). Erkeklerin “Bekâretin sadece kadınlarla ilişkilendirilmesi beni rahatsız ediyor” puanlarının ($x=2,670$), kızların puanlarından ($x=1,470$) yüksek bulunması, erkeklerin bekâretin sadece kadınlarla ilişkilendirilmesinden rahatsızlık duymadıklarını göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Bir kadının namusunun ailesi tarafından korunması gerektiğini düşünüyorum” puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur

($t=-2.958$; $p=0.003<0,05$). Erkeklerin “Bir kadının namusunun ailesi tarafından korunması gerektiğini düşünüyorum” puanlarının ($x=2,710$), kızların puanlarından ($x=1,730$) yüksek bulunması, erkeklerin, namusu kirlenmiş (!) bir kadının ailesinin toplum içinde küçük düşebileceği görüşünde olduklarını göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Namus kavramının kadın özgürlüğünü sınırladığına inanıyorum” puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=2.034$; $p=0.045<0,05$). Kızların “Namus kavramının kadın özgürlüğünü sınırladığına inanıyorum” puanlarının ($x=4,270$), erkeklerin puanlarından ($x=3,440$) yüksek bulunması, kızların, namus kavramının kadın özgürlüklerini sınırlamadığını düşündüklerini göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Bakire olmayan bir kız namusunu kaybetmiştir” puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-2.463$; $p=0.014<0,05$). Erkeklerin “Bakire olmayan bir kız namusunu kaybetmiştir” puanları ($x=2,470$), kızların puanlarından ($x=1,650$) yüksek bulunması, erkeklerin “bekâret” ile “namus” kavramlarını ilişkilendirdiklerini göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Namus adı altında kadınların sosyal ilişkilerinin kısıtlanmasını haksızlık olarak görüyorum” puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-2.134$; $p=0.035<0,05$). Erkeklerin “Namus adı altında kadınların sosyal ilişkilerinin kısıtlanmasını haksızlık olarak görüyorum” puanlarının ($x=2,380$), kızların puanlarından ($x=1,760$) yüksek bulunması, erkeklerin, kadınların namus adı altında sosyal ilişkilerinin kısıtlanmasını haksızlık olarak görmediklerini göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Kadınlar kendi hareketlerinden sorumludur, bu nedenle ağabey ve babaların kızların namusuna karışmaması gerektiğini düşünüyorum” puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-3.097$; $p=0.003<0,05$). Erkeklerin “Kadınlar kendi hareketlerinden sorumludur, bu nedenle ağabey ve babaların kızların namusuna karışmaması gerektiğini düşünüyorum” puanlarının ($x=3,780$), kızların puanlarından ($x=2,610$) yüksek bulunması, erkeklerin, erkek akrabaların bir kadının namusuna karışması gerektiğini düşündüklerini göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Namusa yönelik tutum” puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-1.990$; $p=0.047<0,05$). Erkeklerin “Namusa yönelik” tutum puanları ($x=2,645$), kızların puanlarından ($x=2,282$) yüksek bulunmuştur.

Bu bulgular; toplumsal cinsiyet ayrımcılığı, kadına simgesel anlamlar yüklenmesi, namus kavramının kadının cinsel saflığı; bekâretin de kadının namusu ile ilişkilendirilmesi bakımından olumsuz sonuçlardır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Kadınların cinsel hayatlarının aileleri tarafından takip edilmesinin kadınların hatalar yapıp namuslarını kirlenmelerini önleyebileceği kanısındayım, erkek akrabaların bir kadının namusuna karışmaması gerektiğine inanıyorum, namusun korunması için kadınların bekâretlerinin kontrol altında tutulmasını destekliyorum, namusun kadının cinsel saflığıyla ilişkili olduğunu düşünüyorum, erkek namusunun kızlarının ve eşlerinin namusuyla ilişkili olmasını doğru buluyorum, bence bekâret kadın namusunun simgesi değildir, evlilik öncesi cinsel ilişkiye girmemiş bir kız namusludur, kadının namusunun erkek akrabalar tarafından korunmasının gerekli olduğuna inanıyorum, kadını kontrol etmek için namusun kullanılmasının gerekli olduğunu düşünüyorum” puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Katılımcılardan elde edilen veriler mesleki Türk Müziği eğitimi almakta olan üniversite öğrencilerinin, mesleki batı müziği eğitimi almakta olan üniversite öğrencilerine oranla, bir kadının namusunun ailesi tarafından korunması gerektiği, kadınların cinsel hayatlarının aileleri tarafından takip edilmesinin kadınların hatalar yapıp namuslarını kirletmelerini önleyebileceği, evlilik öncesi cinsel ilişkiye girmiş bir kızın namuslu olmadığı, bakire olmayan bir kızın namusunu kaybetmiş olduğu, namus kavramının kadın özgürlüğünü sınırlamadığı inancına daha fazla sahip olduklarını ortaya çıkarmıştır.

Erkek katılımcılara göre bekâret sadece kadınlarla ilişkilendirilmelidir. Erkek öğrenciler kadınların kendi hareketlerinden sorumlu olmadıklarına ve bakire olmayan bir kızın da namusunu kaybettiğine inandıkları için erkek akrabaların kadınların namusuna karışması gerektiğini ve bir kadının namusunun ailesi tarafından korunması gerektiğini savunmaktadırlar. Ayrıca erkek öğrencilere göre namus adı altında kadınların sosyal ilişkileri de kısıtlanmamaktadır. Tüm bu bulgulara rağmen kız öğrencilerinin namus kavramının kendi özgürlüklerini sınırlandırdığına inanmamaları ise çarpıcı bir sonuçtur.

Çalışma grubunun, “sanatçı-eğitimci” bireyler olarak toplum yapısının değişmesinde ve olgunlaşmasında etkin görevlere sahip olacağı düşünüldüğünde erkek öğrencilerin namusa yönelik genel tutum puanlarının kızlara oranla daha yüksek olması dikkat çekmektedir.

Çünkü namusa ilişkin tutumlar sonucunda gerçekleşen namus adına uygulanan şiddet ve işlenen cinayetler gibi toplumsal yaralar, bireylerin ve toplumların değer sisteminden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle namus kavramının irdelenmesi gerekmektedir. Namus; cinsel davranışa ilişkin gelenek-göreneklerden kaynaklanmakta, kural olarak cinsel sakınmayı gerektirmekte, kadının evlilikten önce bekâretinin titizlikle korunması önem kazanmaktadır. Bu düşünceler erkeğe erkekçe tutumlar takınma ve erkekçe davranma rolü yüklerken, kadına da cinsel sakınma rolü yüklemektedir (Bilgili ve Vural, 2011).

Araştırma sonuçları göz önüne alındığında; erkek öğrencilerin namus kavramı ile ilgili bilinçlendirilmeleri, mesleki müzik eğitimi verilen kurumlarda toplumsal cinsiyet derslerinin yer alması, “namus” kavramının özellikle şiddet ve cinayetle birlikte düşünülmesinden dolayı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, MEB ve YÖK’ün, alanında uzman kişilerin de katkısıyla çalışmalar yapması, medyanın da namus kavramını irdemesi ve namusun hiçbir koşulda şiddete gerekçe olamayacağını vurgulaması önem kazanmaktadır.

Not: Bu çalışma 24-26 Nisan 2014 tarihlerinde Antalya’da 21 Ülkenin katılımıyla düzenlenen 5th International Conference on New Trends in Education and Their Implications – ICONTE’ de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Arkonaç, A. S. (2005). *Sosyal psikoloji*. İstanbul: Alfa Yayınları.

Bağlı, M. (2008). *Töre ve/veya namus adına cinayet işleyen suçlu ve zanlıların sahip oldukları toplumsal değer yapıları, aile ilişkileri ve kişilik özellikleri ile bunların sosyo-ekonomik analizine ilişkin bir araştırma*. (TÜBİTAK Projesi. No: 106K360). Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü.

Bilgili, N. ve Vural, G. (2011). Kadına yönelik şiddetin en ağır biçimi: namus cinayetleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14 (1), 66-72.

Cournut, J. (Ed.). (2001). *İletişimde kadının rolü*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Çetin, İ. (2012). *Bir bataklık olarak “namusun temizlenmesi” mefhumu*. Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu Bildiri Kitabı, 2 (ss. 5-12).

Erenoğlu, R. (2008). *Gazi üniversitesi öğrencilerinin töre-namus cinayetleri hakkındaki görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Gürsoy, E. (2009). *Üniversite son sınıf öğrencilerinin kadına ilişkin "namus" anlayışı ile ilgili tutumları (Ankara örnekleme)*. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Işık, R. ve Sakallı Uğurlu, N. (2009). Namusa ve namus adına kadına uygulanan şiddete ilişkin tutumlar ölçeklerinin öğrenci örneklemiyle geliştirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 12 (24), 16-24.

Platon, (2005). *Devlet*. Ankara: Pan Kitabevi Yayınları.

Riches, D. (1989). *Şiddet olgusu*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Sakallı, N. (2001). *Sosyal etkiler*. Ankara: İmge Kitabevi.

Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi: temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uçan, A. (2005). *İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi*. Ankara: Evrensel Müzikeyi.

Yazıcı, T. (2009). *İlköğretim müzik dersinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların, öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi (Trabzon ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, KTÜ, Trabzon.

Yazıcı, T. ve İzgi Topalak, Ş. (2013a). Yaratıcı düşünme becerisinin müzik öğretiminde kullanılabilirliği ile ilgili öğretmen görüşleri. *JRET*, 2 (4), 195-204.

Yazıcı, T. ve İzgi Topalak, Ş. (2013b). The necessity of national music training. *Journal of Education and Practice*, 4 (25), 152-157.